

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่อง การใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายของคำศัพท์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแปลไทย-อังกฤษ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังนี้

1. การแปล

- 1.1 ความหมายของการแปล
- 1.2 ทฤษฎีการแปล
- 1.3 ขั้นตอนกระบวนการแปล
- 1.4 ประเภทหรือรูปแบบของการแปล
- 1.5 การสอนแปล
- 1.6 การตรวจงานและการวัดผลของงานแปล

2. คำศัพท์

- 2.1 ความหมายของคำศัพท์
- 2.2 ความรู้ด้านคำศัพท์
3. การวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายของคำศัพท์
 - 3.1 องค์ประกอบความหมายของคำศัพท์
 - 3.2 ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายของคำศัพท์

1. การแปล

1.1 ความหมายของการแปล

ในด้านความหมายของการแปลได้มีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายของคำว่าการแปลไว้หลายท่านกล่าวคือ Catford (1965) มีความเห็นว่าการแปล หมายถึง การแทนที่ข้อความในภาษาหนึ่งด้วยข้อความของอีกภาษาหนึ่งที่เทียบเคียงกันได้ ทางด้าน Nida (1975) ได้กล่าวว่า การแปลประกอบขึ้นด้วย การเขียนข้อความในภาษาที่จะแปลให้มีความหมายเท่าเทียมเป็นธรรมชาติมากที่สุดกับข้อความในภาษาต้นฉบับทั้งในด้านความหมายและในด้านลีลาการเขียน และ Bamwell (1978) มีความเห็นว่าการแปลหมายถึง การเล่าเรื่องในภาษาใหม่ให้มีความหมายเหมือนเดิมทุกประการ โดยใช้ไวยากรณ์และศัพท์สำนวน

ซึ่งเป็นธรรมชาติในภาษาใหม่ นอกจากนี้ สัตยจวี สายบัว (2528) ก็กล่าวว่า การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมายที่ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ โดยเครื่องมือที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์ ซึ่งอาจเป็นเสียงหรือตัวอักษร กฎเกณฑ์หรือข้อตกลงในการนำเสียงหรือตัวอักษรมาประกอบเข้าด้วยกันเป็นคำและความหมาย ส่วนลิตธา พินิจภูวดล (2529) ได้กล่าวไว้ว่า การแปลคือการถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง เป็นการตีความหมายหรือการทำให้อ่านเข้าใจหรืออธิบายความหมาย โดยใช้ถ้อยคำสำนวนอย่างอื่น อีกทั้งวรรณภา วิมลเจลา (2532) ได้กล่าวว่า การแปล หมายถึงการถ่ายทอดความคิดจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยให้มีความหมายครบถ้วนตรงต้นฉบับไม่มีการต่อเติมใด ๆ ที่ไม่จำเป็น

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าการแปลหมายถึงการถ่ายทอดความหมายหรือความคิดจากภาษาหนึ่ง ผู้อ่านไม่เข้าใจมาเป็นภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจและรับรู้ความหมายได้ โดยผู้แปลต้องพยายามถ่ายทอดความหมายและความคิดของผู้เขียนในภาษาต้นฉบับให้ได้ครบถ้วนให้มากที่สุดเท่าที่ภาษาของผู้แปลหรือผู้อ่านจะถ่ายทอดได้

1.2 ทฤษฎีการแปล

อรสา ถาวรเลิศรัตน์ (2530) กล่าวว่า ทฤษฎีการแปลเป็นการพยายามอธิบายให้อ่านเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคิด ความหมาย ภาษา ลักษณะสากล วัฒนธรรม และลักษณะเฉพาะของภาษาและพฤติกรรม ความเข้าใจในวัฒนธรรม ตลอดจน การตีความต้นฉบับ ทางด้าน พจนีย์ สวรรค์บุราณรักษ์ และพัชรี โภคาสัมฤทธิ์ (2535) มีความเห็นว่าทฤษฎีการแปลหมายถึงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการแปลที่มีมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน มีหลักการที่ยึดถือได้ ใช้ได้ผลเมื่อนำไปปฏิบัติ สามารถจัดความคิดต่าง ๆ เข้าเป็นระบบได้

Nida (1976) ได้กล่าวว่าทฤษฎีที่ใช้ในการแปลมี 3 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีทางอักษรศาสตร์

ทฤษฎีนี้ใช้ในการแปลวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญในด้านการถ่ายทอดรูปแบบ ลีลาการเขียนและวัตถุประสงค์ของการเขียน ดังนั้น ผู้แปลจึงไม่ได้ถ่ายทอดเฉพาะเนื้อหาหรือเนื้อความเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาลึกลงไปถึงระดับความหมายที่สื่อผ่านสัญลักษณ์ ด้วย

2. ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์

“สาร” (Message) ถือว่าเป็นการแสดงออกถึงความสามารถ ทางภาษาของผู้สื่อสาร โดยทฤษฎีนี้มุ่งเปรียบเทียบและวิเคราะห์โครงสร้างของภาษาต้นฉบับและ

ภาษาของผู้รับสารทั้งในระดับโครงสร้างผิวและระดับโครงสร้างลึก เพราะการวิเคราะห์โครงสร้างลึกจะสามารถทำให้ผู้แปลทราบความหมายที่แท้จริงของประโยคและสารที่อาจจะกำกวมในระดับโครงสร้างผิว ทฤษฎีนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญกับศิลปะของการเขียน หรือถ้อยคำที่สละสลวย แต่มุ่งให้ได้ความถูกต้องในด้านความหมายและโครงสร้างของประโยค

3. ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา

ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับหน้าที่ของสารในการสื่อสารนั้น ผู้สื่อสาร ความเป็นมาของสาร สภาพแวดล้อมทางสังคมในการสื่อสาร การตีความในสารและที่สำคัญที่สุดคือผู้รับสาร ดังนั้นผู้แปลต้องนำสิ่งดังกล่าวมาพิจารณาในการแปลด้วย (Nida, 1976, อ้างใน พรพิมล เสนะวงศ์, 2527)

จากทฤษฎีการแปลต่าง ๆ ข้างต้น อาจสรุปได้ว่าทฤษฎีแต่ละทฤษฎีมีอิทธิพลต่อรูปแบบหรือลักษณะและขั้นตอนของการวิเคราะห์เนื้อหาของการแปล หรือการถ่ายทอดเนื้อหาของผู้แปล โดยทฤษฎีทางภาษาศาสตร์จะให้ความสำคัญต่อรูปแบบ ลีลา และวัตถุประสงค์ของการเขียนตลอดจนความหมายทางสัญลักษณ์ ส่วนทฤษฎีทางภาษาศาสตร์จะให้ความสำคัญต่อความหมายและโครงสร้างของประโยค ทางด้านทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยาจะให้ความสำคัญต่อหน้าที่ของสารและตัวผู้รับสาร

1.3 ขั้นตอนกระบวนการแปล

Nida (1975) และพรพิมล เสนะวงศ์ (2527) กล่าวว่า กระบวนการแปลที่ผู้แปลต้องกระทำประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ต้นฉบับ (Analysis) การถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับเป็นภาษาฉบับแปล (Transfer) และการเรียบเรียงภาษาฉบับแปลให้สละสลวยเป็นธรรมชาติ (Restructuring)

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ต้นฉบับ

จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ต้นฉบับคือ เพื่อให้ผู้แปลเข้าใจเนื้อหาและจับประเด็นสำคัญของต้นฉบับได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งเพื่อให้ผู้แปลได้พิจารณารูปแบบของต้นฉบับในด้านวัตถุประสงค์ของการเขียน ลีลาการเขียน อรรถรส และระดับของภาษาที่ใช้ ตลอดจนเพื่อให้ผู้แปลคำนึงถึงผู้รับสาร บริบททางสังคม และวัฒนธรรมในภาษาต้นฉบับ ดังนั้นในการวิเคราะห์ต้นฉบับ ผู้แปลต้องวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1.1 การวิเคราะห์โครงสร้าง (Syntactic analysis)

การวิเคราะห์โครงสร้างเป็นการวิเคราะห์โครงสร้างของประโยค เพื่อให้ผู้แปลทราบว่าส่วนไหนของประโยคที่เป็นภาคประธาน และภาคแสดง หรือใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากนั้นจะเป็นการวิเคราะห์การเรียงคำของประโยคเพื่อให้ทราบความหมายที่แน่ชัดว่า คำใดเป็นคำหลักและคำใดเป็นคำขยาย อีกทั้งผู้แปลต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประโยคต่าง ๆ ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันว่าเป็นกลุ่มประโยคที่แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันหรือขัดแย้งกัน หรือแสดงความสงสัย เป็นต้น โดยดูจากคำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์ของข้อความที่มีหลาย ๆ ประโยค

1.2 การวิเคราะห์ความหมาย (Semantic analysis)

การวิเคราะห์ความหมาย เป็นการวิเคราะห์คำศัพท์ตามประเภทของความหมายของคำศัพท์ โดย Barnwell (1974) และ Newmark (1981) ได้แบ่งประเภทของความหมายไว้ดังต่อไปนี้

1.2.1 ความหมายอ้างอิง (Referential meaning) หรือความหมายโดยตรง (Denotation meaning) ของคำศัพท์ ความหมายอ้างอิงเป็นความหมายที่มุ่งกล่าวถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม หรือความคิดนั้น ๆ โดยตรง แต่ความหมายอ้างอิงของคำศัพท์นี้อาจเป็นความหมายอ้างอิงโดยทั่ว ๆ ไป (General reference) เช่น ดอกไม้ แจกัน ฯลฯ หรืออาจเป็นความหมายอ้างอิงเฉพาะ (Specific reference) เช่น ดอกไม้สีเหลืองชื่อนั้น แจกันเจียรไนสีน้ำเงินสองใบนี้ เป็นต้น

1.2.2 ความหมายแฝง (Connotative meaning) เป็นความหมายที่ทำให้ผู้อ่านมีปฏิกิริยาทางอารมณ์ตอบสนองกับคำศัพท์นั้น ๆ ความหมายแฝงที่มีอยู่ในคำศัพท์อาจเป็นความหมายแฝงในทางบวกหรือในทางลบ เช่น คำว่า "ธรรมชาติ" หรือ "nature" มีความหมายในทางบวก หมายถึง "สิ่งที่มีบริสุทธิ์" หรือในคำว่า "ถูก" หรือ "cheap" มีความหมายในทางลบที่หมายถึง "คุณภาพต่ำ" เป็นต้น

1.2.3 ความหมายตามบริบท (Contextual meaning) เป็นความหมายของคำศัพท์ที่ได้มาจากคำอื่น ๆ ที่แวดล้อมคำดังกล่าวที่เรียกว่าบริบททางคำศัพท์ (Lexical context) และความหมายของคำศัพท์ที่ได้มาจากตำแหน่งของคำศัพท์ที่ปรากฏในส่วนต่าง ๆ ของประโยคที่เรียกว่าบริบททางไวยากรณ์ (Grammatical context) เช่น

	บริบททางคำศัพท์	ความหมายภาษาอังกฤษ
ไก่ขันในตอนเช้าตรู่	กริยา	crow
เขาใช้ขันตักน้ำล้างหน้า	นาม	bowl
แดงเป็นคนน่าขัน	คุณศัพท์	amusing
ช่างไม้กำลังขันสว่าน	กริยา	drill
ทหารขันสู้เข้าศึก	กริยา	volunteer
เขาซ่อมแซมบ้านของเขา	กริยา	renovate
เขาซ่อมเสื้อผ้าของเขา	กริยา	mend
วัดนี้มีการซ่อมแซมโบสถ์	กริยา	restore
	บริบททางคำศัพท์	ความหมายภาษาอังกฤษ
ฝูงช้างป่ากำลังอพยพ	ลักษณะนาม	herd
ฝูงปลาวาฬกำลังอพยพ	ลักษณะนาม	shoal
	บริบททางไวยากรณ์	ความหมายภาษาอังกฤษ
มันเป็นใคร	สรรพนาม	it
วันนี้มีมันแกงบวด	นาม	potato
ผมของฉันมันมาก	คุณศัพท์	oily
ขัดรองเท้าให้มันเงา	กริยาวิเศษณ์	shiny

1.2.4 ความหมายเชิงอุปมา (Figurative meaning) เป็นความหมายของคำศัพท์ที่เกิดจากการเปรียบเทียบ ซึ่งอาจจะเป็นการเปรียบเทียบโดยตรง (Simile) หรือการเปรียบเทียบโดยนัย (metaphor) ในการแปลความหมายเชิงอุปมา ผู้แปลต้องวิเคราะห์การเปรียบเทียบนั้น โดยแบ่งองค์ประกอบของการเปรียบเทียบออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. สิ่งนำมาเปรียบเทียบ (Topic)
2. สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (Illustration)
3. ประเด็นของการเปรียบเทียบ (Point of similarity)

ผู้แปลต้องศึกษาว่าประเด็นของการเปรียบเทียบของภาษาต้น

ฉบับกับภาษาแปลเหมือนกันหรือแตกต่างกัน เช่น

ประเด็นของการเปรียบเทียบที่เหมือนกัน

เขาวิ่งเร็วราวกับลมพัด

He ran like a wind.

นักการเมืองคนนั้นลื่นเหมือนปลาไหล

That politician is as slippery as an eel.

ประเด็นของการเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน

ประเด็นของการเปรียบเทียบ

ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ

เบา

เบาเหมือนสำลี

as light as feather

ง่าย

ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก

as easy as pie

ไม่ชำนาญ ขาดประสบการณ์

ไก่อ่อน

greenhorn

ลักษณะดังต่อไปนี้

1. คำศัพท์ที่ให้ความหมายอ้อมค้อมเพื่อหลีกเลี่ยงการกล่าว

ถึงสิ่งที่ไม่น่าฟัง หยาบคายหรือสะเทือนใจ (Euphemism) เช่น

คำว่า "ตาย" ใช้คำว่า เสีย สิ้นบุญ

"die" ใช้คำว่า to pass away, to be deceased

2. คำศัพท์หรือสำนวนที่เกินจริง (Hyperbole) การใช้คำศัพท์หรือ

สำนวนที่เกินจริงก็เพื่อจะเน้นความสำคัญหรือเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ เช่น

หิวจะตายอยู่แล้ว

I'm starving to death.

หนาวจะตาย

I'm frozen to death.

3. คำศัพท์หรือสำนวนที่ใช้เพื่อเสียดสีประชดประชัน (Sarcasm and irony) ผู้แปลต้องค้นหาความหมายที่แท้จริง คำศัพท์หรือสำนวนนั้นจากบริบทว่าเป็น

การเหน็บแนม เสียดสี หรือประชดประชัน

4. คำพังเพยและสุภาษิต ในการแปลคำพังเพยและสุภาษิตนั้น

ผู้แปลต้องวิเคราะห์ความหมายของคำพังเพยและสุภาษิตนั้นก่อน จากนั้นให้ตรวจสอบดูว่าใน

ภาษาแปลมีคำพังเพยหรือสุภาษิตที่มีความหมายคล้ายคลึงกันหรือไม่ ถ้าหากมีก็สามารถนำ

มาใช้แทนกันได้ ถึงแม้ว่าสิ่งที่นำมาเปรียบเปรยนั้นจะแตกต่างกัน เช่น

น้ำขึ้นให้รีบตัก

Make hay while the sun shines.

ไม้แก่ดัดยาก

You can't teach an old dog a new trick.

แต่ถ้าหากในภาษาของฉบับแปลไม่มีคำพังเพยหรือสุภาษิตที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน ผู้แปลต้องถ่ายทอดความหมายของคำพังเพยหรือสุภาษิตนั้นเป็นภาษาของฉบับแปลออกมาตรง ๆ

1.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural analysis)

Nida (1975) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมนั้นจะเห็นได้ชัดเจนเมื่อเราพิจารณาคำในภาษาต่าง ๆ เพราะคำจะสะท้อนให้เห็น วัตถุ กิจกรรม หรือทัศนคติ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป Nida (1964 อ้างใน พรพิมล เสนะวงศ์, 2527) กล่าวว่า ความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นปัญหาในการแปลมี 5 ประเภท ดังนี้

1.3.1 วัฒนธรรมทางสภาพแวดล้อม

ความแตกต่างทางสภาพแวดล้อมด้านภูมิศาสตร์ทำให้กลุ่มชนบางกลุ่มมีคำที่ใช้เฉพาะในสภาพแวดล้อมนั้น เช่น ชาวเฮลกีโม ซึ่งอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยหิมะ จะมีคำศัพท์ที่ใช้แยกแยะลักษณะของหิมะอยู่หลายคำ แต่ในภาษาไทยมีคำเรียกหิมะอยู่คำเดียว ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะถ่ายทอดความหมาย ลักษณะต่าง ๆ ของหิมะออกมาเป็นภาษาไทย

1.3.2 วัฒนธรรมทางวัตถุ

ความแตกต่างทางวัตถุเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนระหว่างประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุกับประเทศที่กำลังพัฒนาหรือในประเทศโลกที่สาม ซึ่งมีความก้าวหน้าทางวัตถุน้อยกว่า ในประเทศที่พัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุจะมีคำศัพท์ใหม่ ๆ ทางด้านวัตถุ เกิดขึ้น ซึ่งคำศัพท์เหล่านั้น อาจจะไม่มีความเทียบในประเทศที่พัฒนาหรือในโลกที่สาม แต่ในประเทศที่กำลังพัฒนาหรือประเทศโลกที่สามก็จะมีคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางวัตถุที่ไม่สามารถถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาต่างประเทศได้อย่างถูกต้องตรงตามความหมายได้ เช่น ประเทศไทย คำว่า ตู้ลายรดน้ำ ไม่สามารถหาคำศัพท์ที่ถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาอังกฤษได้โดยตรง เป็นต้น

1.3.3 วัฒนธรรมทางสังคม

โครงสร้างทางสังคมของคนแต่ละวัฒนธรรมที่ต่างกัน ทำให้ความแตกต่างดังกล่าวมีผลต่อภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคมด้วย สังคมไทยเป็นสังคมแบบเครือญาติ ดังนั้น ในภาษาไทยจึงมีคำที่ใช้เรียกเครือญาติอย่างละเอียด เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา พี่ชาย น้องชาย พี่สาว น้องสาว แต่ในภาษาอังกฤษคำที่ใช้เรียกเครือญาติมีน้อย ต้องใช้บริบทที่ชัดเจนช่วยขยาย จึงจะสามารถบอกได้ว่าคำเรียกนั้นหมายถึงญาติฝ่ายบิดาหรือมารดา

1.3.4 วัฒนธรรมทางศาสนา

ความเชื่อทางศาสนาทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันออกไป และทำให้เกิดคำศัพท์และสำนวนที่ใช้ในเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องศาสนาแต่ละศาสนา ดังนั้น การแปลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางศาสนาจึงไม่เป็นที่เข้าใจนักสำหรับผู้ที่มีศาสนาที่แตกต่างออกไป

1.3.5 วัฒนธรรมทางภาษา

ภาษาแต่ละภาษามีองค์ประกอบของหน่วยเสียง หน่วยคำ โครงสร้างของประโยคและคำศัพท์ที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาในการแปลและการถ่ายทอดความหมาย เช่น ความแตกต่างของหน่วยเสียงในภาษาจีน และภาษาไทยเมื่อต้องถ่ายทอดเสียงคำว่า Deng Xiao Ping เป็นภาษาไทยหน่วยเสียงภาษาไทยที่ใกล้เคียงกับเสียงในภาษาต้นฉบับมากที่สุดที่มีผู้ถ่ายทอดออกมาคือ เต็งเสี่ยว ผิง ในด้านโครงสร้างของภาษา ตำแหน่งขยายในโครงสร้างภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะแตกต่างกัน เช่น

โครงสร้างภาษาไทยจะใช้ นาม + คำขยาย เช่น ถ้วยกาแฟ
ชายชรา ฯลฯ

โครงสร้างภาษาอังกฤษจะใช้ คำขยาย + คำนาม เช่น coffee
cup, old man

1.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบในการสื่อสาร

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารนี้ ผู้แปลต้องวิเคราะห์องค์ประกอบ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1.4.1 รูปแบบของสาร (Message form) ผู้แปลต้องดูว่างานที่จะต้องแปลนั้นเป็นงานเขียนทางวิชาการ บทความ การวิจารณ์ หรือบทกวี เป็นต้น เพราะรูปของงานเขียนแต่ละประเภทจะมีลักษณะการแปลที่ต่างกันไป เช่น หากเป็นบทกวี ผู้แปลต้องพยายามถ่ายทอดเสียงและสัมผัสตลอดจนรูปแบบการเขียน เป็นต้น

1.4.2 ลักษณะของการเขียนและการใช้ภาษา (Rhetoric feature)

เป็นลีลาการเขียน (Style) และระดับของภาษา (Register) ที่ผู้เขียนใช้ในการเขียน มาร์ติน จูส (อ้างใน Catford, 1965) ได้แบ่งการใช้ภาษาออกเป็น 6 แบบ คือ แข็งกระด้าง (Frozen) เป็นทางการ (Formal) การนำเสนอ/เสนอความคิดเห็น (Consultation) กึ่งทางการ (Informal) ตามสบาย (Casual) และสนิทสนม (Intimate) ทางด้านลักษณะการเขียนหากเป็นรายงานทางวิชาการ จดหมายธุรกิจ จะใช้ภาษาที่เป็นทางการ หากเป็นนวนิยายหรือบทละคร ภาษาที่ใช้จะเป็นไปตามบทบาทและสิ่งแวดล้อมของตัวละคร จึงอาจมีการใช้ภาษาหลายลักษณะในเรื่องเดียวกัน

1.4.3 วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ผู้เขียนอาจต้องการให้ข้อมูลรายละเอียดแสดงความคิดเห็น ออกคำสั่ง หรือกระตุ้นชักจูงผู้อ่าน ดังนั้น ผู้แปลต้องพยายามแสดงออกถึงวัตถุประสงค์ของการสื่อสารไว้ในฉบับแปลด้วย

1.4.4 ผู้รับสาร ผู้แปลควรประเมินดูว่าผู้รับสารส่วนใหญ่เป็นใคร มีพื้นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงานที่จะแปลมากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนที่ 2 การถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับเป็นภาษาฉบับแปล

ในการถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับเป็นภาษาฉบับแปลนั้นเนื่องจากภาษาแต่ละภาษามีหน่วยเสียง คำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง เพราะฉะนั้นในการถ่ายทอดความหมายในภาษาต้นฉบับจะถูกถ่ายทอดออกมาในลักษณะของภาษาของฉบับแปลที่ต่างออกไป แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ฉบับแปลต้องถ่ายทอดความหมายที่มีอยู่ในต้นฉบับได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นในขั้นตอนนี้ผู้แปลต้องถ่ายทอดองค์ประกอบของการสื่อความหมายและการสื่อสารดังนี้

2.1 ความหมายด้านคำศัพท์ซึ่งมีทั้งคำศัพท์ที่มีความหมายเทียบเคียงกับความหมายของภาษาต้นฉบับ และคำศัพท์ที่ไม่มีคำเทียบเคียงได้ในภาษาของฉบับแปล ผู้แปลสามารถใช้การทับศัพท์ของภาษาต้นฉบับพร้อมให้คำอธิบายประกอบ เช่น

The figure is richly ornamented with two types of necklaces and a sang wan. (Sang wan : gold chain worn across the body).

2.2 รูปแบบ ในการถ่ายทอดรูปแบบผู้แปลสามารถเลือกได้ 2 รูปแบบ รูปแบบที่หนึ่งคือ การแปลแบบตรงตัว เป็นการแปลที่พยายามรักษารูปแบบของการเสนอความคิดเห็นของต้นฉบับ การจัดเรียงประโยคเป็นข้อความ ตลอดจนการใช้เครื่องหมายวรรคตอน รูปแบบที่

สองคือ การแปลแบบเอาความซึ่งเป็นการแปลที่มีการเสริมความหรือตัดความ การเรียงลำดับความคิดและการจัดเรียงประโยคจะแตกต่างไปจากต้นฉบับ (พรพิมล เสนะวงศ์, 2527) ใน การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การแปลแบบตรงตัวซึ่งมุ่งเน้นความถูกต้องของความหมายและ รักษารูปแบบของการเสนอความคิดของต้นแบบ

2.3 ลักษณะของการเขียน ผู้แปลต้องถ่ายทอดลักษณะของการเขียนซึ่ง เป็นการใช้ภาษาแบบต่าง ๆ ออกมาในภาษาของฉบับแปลด้วย โดยดูจากลักษณะของการ เขียนของต้นฉบับว่าเป็นการใช้ภาษาแบบแข็งกระด้าง แบบทางการ แบบนำเสนอความคิดเห็น แบบกึ่งทางการ แบบตามสบาย หรือแบบสนทนาสนม จากนั้นจึงถ่ายทอดลักษณะการเขียนดังกล่าวออกมาในฉบับแปล

ขั้นตอนที่ 3 การเรียบเรียงภาษาฉบับแปลให้สละสลวยเป็นธรรมชาติ

Nida (1975) กล่าวว่า ขั้นตอนการเรียบเรียงนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะโครงสร้าง ของภาษาฉบับแปล และสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาคือการเรียบเรียงตามหน้าที่ในการสื่อสารของงานแปล โดยในการเรียบเรียงตามรูปแบบผู้แปลต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของการ ถ่ายทอดเนื้อหาว่าควรถ่ายทอดออกมาในรูปแบบใดจึงจะเหมาะสม พิจารณาความหมายของ ต้นฉบับว่าถ่ายทอดได้ครบหรือไม่ ตลอดจนลักษณะของภาษาว่าถูกต้อง สละสลวยเป็นธรรมชาติ เหมือนกับเป็นงานเขียนของภาษานั้น ๆ ส่วนการเรียบเรียงตามหน้าที่ในการสื่อสารผู้แปล ต้องคำนึงถึงความมุ่งหมายของผู้เขียนต้นฉบับว่าผู้เขียนต้องการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ออกคำสั่ง หรือกระตุ้นให้ผู้อ่านมีปฏิกิริยาตอบสนองต่องานเขียน ในการเรียบเรียงฉบับแปล ผู้แปลต้องพยายามแสดงออกถึงวัตถุประสงค์ของผู้เขียนลงในฉบับแปลด้วยเช่นกัน

สัจฉวี สายบัว (2528) กล่าวว่า กระบวนการแปลเพื่อให้ได้งานแปลที่ดีมี 4 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาต้นฉบับเพื่อจับสาระที่แสดงไว้ในต้นฉบับ ซึ่งหมายรวมถึงเนื้อหา ความคิด ความหมายแฝงอื่น ๆ จุดมุ่งหมายของผู้เขียน บรรยากาศของตัวบทและรสชาด
2. รับทอดความหมายจากต้นฉบับ ซึ่งเกิดขึ้นในสมองของผู้แปล จึงอาจมีการ บกพร่องทำให้ความหมายคลาดเคลื่อนไปจากความหมายที่เป็นของเดิม ดังนั้น ผู้แปลจึงต้อง วิเคราะห์ต้นฉบับอย่างถี่ถ้วนระมัดระวัง แม้กับรูปประโยคที่ไม่ซับซ้อน และจะต้องทดสอบงาน แปลก่อนเสนอต่อผู้อ่าน

3. ถ่ายทอดเป็นภาษาฉบับแปล เมื่อวิเคราะห์ต้นฉบับเพื่อจับสาระแล้วควรเลือกวิธีการแปลตามความเหมาะสม จากนั้นถ่ายทอดเป็นภาษาฉบับแปลให้ครอบคลุมความหมาย รสชาติ และบรรยากาศของต้นฉบับ และใช้ภาษาที่สละสลวยเป็นธรรมชาติ จากนั้นควรตรวจสอบงานแปลว่าจะสร้างผลตอบสนองได้เทียบเคียงกับต้นฉบับหรือไม่

4. ทดสอบงานแปล โดยดูความถูกต้องทางความหมาย ระดับภาษาที่สามารถแสดงความคิดของผู้แปลได้ ตลอดจนงานองการเขียนและการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับบริบท

สิทธา พินิจกุล (2539) กล่าวว่า ในการแปลผู้แปลควรปฏิบัติตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ การสำรวจงานแปลเพื่อพิจารณาประเภทของงานที่จะแปลว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร เนื้อหาเน้นหนักด้านใด หรือมีลักษณะพิเศษในการเสนอเนื้อหาหรือไม่ว่างไร

2. การวิเคราะห์จุดประสงค์ ได้แก่ การสำรวจจุดประสงค์ของงานแปลนั้นคืออะไร เช่น เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิง รวมทั้งงานนั้นมุ่งเขียนเพื่อให้ใครอ่าน ผู้แปลจะได้เตรียมแปลได้อย่างเหมาะสม

3. การวิเคราะห์ภาษา ได้แก่ การวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำ สำนวน

4. การเลือกใช้วิธีแปล ได้แก่ การเลือกใช้วิธีแปลให้เหมาะสมกับงานและผู้อ่านงานแปลบางอย่างเหมาะสมกับการแปลตามตัวอักษร แต่บางอย่างก็เหมาะสำหรับการแปลตามความหมาย

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ขั้นตอนของกระบวนการแปลเป็นกระบวนการทำงานของผู้แปลที่จะรับเอาความหมายของสาร ตลอดจนเจตนาและวัตถุประสงค์ของผู้เขียนสารในภาษาต้นฉบับ แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาของผู้แปลหรือผู้อ่านหรือผู้รับสาร ทั้งนี้ การวิเคราะห์ต้นฉบับตามขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการแปลดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้แปลเข้าใจเนื้อหาของต้นฉบับได้อย่างถูกต้องรวมทั้งทำให้ทราบรูปแบบด้านวัตถุประสงค์ ลีลาการเขียน อรรถรส ตลอดจนระดับของภาษาของต้นฉบับ และเพื่อให้ผู้แปลคำนึงถึงองค์ประกอบทางด้านบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและภาษาแปล

1.4 ประเภทหรือรูปแบบของการแปล

Catdord (1965) ได้แบ่งการแปลไว้หลายประเภท

1. พิจารณาในแง่ของต้นฉบับมีการแปล 2 ประเภท คือ

- 1.1 การแปลที่ความในภาษาฉบับแปลสามารถแทนที่ความในภาษาต้นฉบับได้ทั้งหมด
- 1.2 การแปลบางส่วน บางส่วนที่แปลไม่ได้นั้นอาจเป็นเพราะเป็นการขัดต่อลักษณะธรรมชาติของภาษาฉบับแปล หรือไม่มีคำที่ต้องการในภาษาฉบับแปล
2. พิจารณาในแง่ของระดับภาษามีการแปล 2 ประเภท คือ
- 2.1 การแปลภาษาฉบับแปลสามารถแทนที่ภาษาต้นฉบับได้อย่างสมบูรณ์ในแง่ไวยากรณ์และคำศัพท์ หรือระบบเสียงและตัวเขียน ซึ่งสองประการหลังนี้อาจไม่เทียบเท่าได้
- 2.2 การแปลที่ข้อความในภาษาฉบับแปลสามารถเทียบเคียงได้กับข้อความในภาษาต้นฉบับในระดับหนึ่งเพียงระดับเดียว เช่น ในแง่ระบบเสียงหรือตัวเขียน หรือในระดับไวยากรณ์หรือคำศัพท์
3. พิจารณาในแง่ตำแหน่งของเสียง คำและวลีของข้อความ มีการแปล 2 ประการ คือ
- 3.1 การแปลแบบตามตัว แปลคำต่อคำ
- 3.2 การแปลที่มีการเรียบเรียงตำแหน่ง เสียง คำ และวลีในข้อความภาษาฉบับแปลต่างไปจากข้อความในภาษาต้นฉบับ

Catford (1965 อ้างใน สัจฉวี สายบัว, 2536) ได้เสนอแนะรูปแบบงานเขียน และลักษณะของการแปลไว้เป็นแนวทางในการแปลสำหรับนักแปลมือใหม่ไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเขียนและลักษณะของการแปล

	วจนาสาร	อรรถสาร	โฆษณาสาร
1. ตัวอย่างของต้นฉบับ	จดหมายรัก นิราศ บทกวี รำพึงรำพัน	รายงาน ตำราทางวิชาการ บทความวิจารณ์	ข้อความโฆษณา ประกาศ
2. ลักษณะการแปล	รักษารูปแบบ แปลตรงตัว	รักษาความหมาย แปลเอาความ	รักษาความหมาย แปลแบบเอาความ
3. หน่วยการแปล	เล็กมากเท่าที่จะเล็กได้ เช่น ในระดับคำ	ในระดับประโยค หรือ รวมหลายประโยค	ใหญ่มากระดับประโยค หรือทั้งย่อหน้า
4. ลักษณะภาษาในฉบับแปล	ประณีต ไพเราะ และให้ความหมายแฝงมาก	ธรรมดา เป็นมาตรฐาน และเป็นวิชาการและให้ความหมายอ้างอิงมาก	มีพลังในทางชักจูงใจ คัพท์ใหม่ ๆ แปลก ๆ
5. ความคลาดเคลื่อนของความหมายของต้นฉบับ	มีมาก	มีน้อย	อาจมีบ้างขึ้นอยู่กับความแตกต่างของวัฒนธรรม
6. คำที่ไม่มีในภาษาฉบับแปลและสร้างคำใหม่	ให้มีได้ในบทแปลถ้ามีอยู่ในต้นฉบับและหาคำเทียบเคียงไม่ได้	ไม่ควรมี นอกจากจำเป็น และควรให้คำอธิบาย	มีมาก
7. การแปลโวหารอุปมาอุปไมย	แปลจากต้นฉบับอย่างตรงตัว	ให้อธิบายอุปมา ถ้าไม่แน่ใจว่าอุปมาของต้นฉบับนั้น ผู้อ่านจะเข้าใจ	สร้างโวหารอุปมาอุปไมยในภาษาฉบับแปลที่เทียบเคียงขึ้นใหม่
8. ความยาวเมื่อเปรียบเทียบกับต้นฉบับ	ใกล้เคียงกัน	อาจยาวกว่าบ้าง	อาจสั้นก็ได้ หรือยาวกว่าก็ได้

วรรณาด วิมลเฉลา (2528) กล่าวว่า การแปลมี 2 รูปแบบ คือ

1. การแปลแบบตรงตัวเป็นการแปลทั้งความและคำโดยเป็นการแปลที่มุ่ง-
ความถูกต้องของเนื้อความและรูปแบบท่วงทำนองการเขียนของภาษาต้นฉบับ ใช้แปลใน
เอกสารวิชาการ หรือกฎหมายเป็นต้น (Literal translation)

2. การแปลเอาความเป็นการแปลที่เก็บรายละเอียดพอสมควร อาจจะมีการ
เสริมความหรือตัดความเพื่อช่วยให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจเนื้อความที่แปลจากต้นฉบับ ดังนั้น
ในการแปลผู้แปลควรจะต้องมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้ คือ

2.1 ทฤษฎีการแปลจากวิชาภาษาศาสตร์เปรียบเทียบ และรู้หลักทางอรรถ-
ศาสตร์ของภาษาที่เกี่ยวข้อง

2.2 ตรรกวิทยา เพื่อทราบข้อเท็จจริงของสิ่งที่กำลังแปล เพราะทุกประโยค
จะมีความจริงที่กำหนดไว้ก่อนแล้ว และในกรณีที่ต้องตีความ เนื่องจากภาษาต้นฉบับไม่ชัดเจน
ผู้แปลต้องตีความอย่างสมเหตุสมผล ทั้งภาษาและความเป็นจริง

2.3 วิชาภาษาศาสตร์เชิงสังคม หรือบทบาทของภาษาในสังคม

สัญญาวิ สายบัว (2528) ได้แบ่งการแปลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การแปลแบบตรงตัว เป็นการที่พยายามรูปแบบของการเสนอความคิดของ
ต้นฉบับไว้ในฉบับแปลให้มากที่สุดเท่าที่จะมาได้ รูปแบบที่ว่านี้หมายถึง คำ ระเบียบ วิธีการ
เรียงคำ ระเบียบวิธีการจัดกลุ่มความหมายเข้าเป็นประโยค และการเรียงประโยคเข้าเป็นข้อ
ความที่ใหญ่ขึ้นไปเป็นลำดับและรวมถึงการใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ ด้วย

2. การแปลแบบเอาความ เป็นการแปลที่มีลักษณะแตกต่างกับการแปลแบบ
ตรงตัวหลายประการ เช่น โครงสร้างอาจแตกต่างไปจากรูปแบบในต้นฉบับ การเรียงลำดับ
ความคิดอาจไม่เหมือนกัน ประโยคหรือวลีใดที่กล่าวไว้ในตอนต้น ๆ ในต้นฉบับอาจถูกจัดให้อยู่
ในลำดับหลัง ๆ ในฉบับแปล ทั้งนี้เพื่อให้งานแปลนั้นสามารถสื่อความหมายของต้นฉบับส่งผู้-
อ่านงานแปลได้อย่างแน่นอน

สุพรรณิ ปิ่นมณี (2535) ได้แบ่งรูปแบบการแปลออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การแปลโดยพยัญชนะ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1.1 การแปลคำต่อคำโดยเคร่งครัด

1.2 การแปลคำต่อคำโดยมีการปรับโครงสร้างให้เข้ากับความหมาย

1.3 การแปลตรงตัวโดยปรับคำและโครงสร้างให้เข้ากับความหมาย

2. การแปลโดยอรรถ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

2.1 การแปลเอาความโดยเคร่งครัดกับความหมายทุกประโยค

2.2 การเอาความโดยสรุปและเรียบเรียงใหม่

2.3 การแปลเอาความโดยเอาเฉพาะความคิดรวบยอดเพื่อจุดประสงค์

ต่าง ๆ และผู้รับสารระดับต่าง ๆ

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ประเภทหรือรูปแบบของการแปลขึ้นอยู่กับลักษณะทางด้านไวยากรณ์ คำศัพท์ ระบบเสียงและตัวเขียนของภาษาในฉบับแปล ตลอดจนลักษณะหรือรูปแบบและหน้าที่ของสารต้นฉบับ

1.5 การสอนแปล

1.5.1 ความหมายของการสอนแปล

วรรณาด วิมลเจลา (2532) กล่าวว่า การสอนแปลเป็นการสอนในสองระดับ คือ ระดับงานช่าง ซึ่งเป็นการสอนไวยากรณ์และการใช้ภาษา อีกระดับหนึ่งเป็นงานศิลป์ซึ่งเป็นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักพิจารณาถึงความสละสลวยของการใช้ภาษา ส่วนพัชนีัย สรรคนุรานุรักษ์และพัชรี โภคาสัมฤทธิ์ (2535) มีความเห็นว่าการสอนแปลเป็นการรวมการสอนไวยากรณ์ การอ่านและการเขียนให้แก่ผู้เรียน

ในด้านรูปแบบของการแปล ซึ่งมีทั้งการแปลแบบตรงตัวและการแปลแบบเอาความ วรรณาด วิมลเจลา (2532) มีความเห็นว่าการสอนแปลผู้สอนควรใช้รูปแบบการแปลแบบตรงตัวที่เน้นความถูกต้องของความหมายรูปแบบ ตลอดจนท่วงทำนองการเขียนของภาษาต้นฉบับ ทางด้านสัญญาณี สายบัว (2532) กล่าวว่าเนื่องจากผู้เรียนการแปลยังมีปัญหา ทางไวยากรณ์และโครงสร้าง ตลอดจนการเลือกใช้คำศัพท์ในการถ่ายทอดความหมาย ดังนั้นในการสอนแปลแก่ผู้เรียนการแปลควรให้การแปลแบบตรงตัว ซึ่งเป็นการแปลที่พยายามรักษารูปแบบของการเสนอความคิดของต้นฉบับ การจัดเรียนประโยคเป็นข้อความตลอดจนความหมายของแต่ละข้อความให้ตรงตามต้นฉบับ นอกจากนี้ พัทชนีัย สรรคนุรานุรักษ์ และพัชรี โภคาสัมฤทธิ์ (2535) กล่าวว่าในการแปลขั้นต้นควรมุ่งให้ผู้เรียนแปลให้ถูกต้องตามความหมายให้มากที่สุดเสียก่อน จากนั้นจึงมาเน้นการเรียบเรียงคำให้สละสลวย

1.5.2 วัตถุประสงค์ของการสอนแปล

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสอนแปลคือการฝึกเพื่อผลิตผู้เรียนให้เป็นนักแปลที่มีคุณภาพ โดยเป็นการฝึกทักษะการอ่านในการจับใจความสำคัญและทักษะการเขียนในการถ่ายทอดความเข้าใจในการอ่านออกมาเป็นตัวอักษร รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการ

อ่านของผู้เรียนให้กว้างขึ้น ตลอดจนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ นักแปลมืออาชีพหรือผู้ใช้บริการการแปล (พัชนีย์ สรรคบุรานุรักษ์, 2529) นอกจากนี้ การแปล สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของไวยากรณ์และโครงสร้าง ของภาษาได้เป็นอย่างดี (วรรณาด วิมลเจลา, 2532)

1.5.3 ขั้นตอนในการสอนแปล

ในการสอนแปล วรรณาด วิมลเจลา (2532) ได้แบ่งออกเป็นขั้นตอน ต่าง ๆ ดังนี้

1. การเลือกบทแปล

ในการคัดเลือกเนื้อหาที่นำมาสอนการแปลนั้น ผู้สอนควร พิจารณาดูวัตถุประสงค์ของเนื้อหาหรือบทความประกอบการคัดเลือก พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ ของเนื้อหาที่จะใช้สอนให้ผู้เรียนทราบด้วย เช่น บทความนั้นต้องการบอกข้อเท็จจริง หรือต้องการเผยแพร่แนวคิดของผู้เขียนเป็นต้น นอกจากนี้เนื้อหาที่คัดเลือกมาควรมีไวยากรณ์ และคำศัพท์ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะและความรู้ของผู้เรียน ตลอดจนให้ข้อคิดในทาง วิชาการหรือทางจริยธรรมแก่ผู้เรียน

2. การเตรียมการสอน

ผู้สอนควรเตรียมคำแปลของเนื้อหาที่อาจมีความเป็นไปได้ หลาย ๆ รูปแบบ พร้อมกับคำอธิบายประกอบแต่ละรูปแบบ นอกจากนี้ผู้สอนควรเตรียมการ สอนร่วมกับผู้สอนแปลคนอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดแนวคิดและการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาที่จะนำ มาสอนร่วมกัน และถ้าหากเป็นไปได้ผู้สอนควรตรวจสอบคำแปลกับเจ้าของภาษาของภาษา ของต้นฉบับ

3. การสอน

ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์เนื้อหาและฝึกแปล ด้วยตัวเองให้มากที่สุด โดยผู้สอนควรทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำอธิบายและแก้ไขคำตอบที่ผิด นอก จากนี้ผู้สอนสามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ช่วยในการสอน เช่น การให้ผู้เรียนทำงานร่วม กัน การยกตัวอย่างของงานแปลที่ผิดให้ผู้เรียนสังเกต การให้ผู้เรียนวิจารณ์งานแปลที่เพื่อนร่วม ชั้นแปลมา การใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ตลอดจนการใช้แรงจูงใจการแปลเช่น การประกวดงาน แปลในชั้นเรียนเพื่อรับรางวัลเป็นต้น

4. การตรวจงานแปล

ในการตรวจงานแปลของผู้เขียน ผู้สอนสามารถใช้เกณฑ์การตรวจงานที่สำคัญ 3 ประการ คือ (1) งานแปลของผู้เรียนควรมีความหมายถูกต้องและครบถ้วนตามต้นฉบับ (2) รูปแบบของภาษาที่ผู้เรียนใช้ควรตรงกับรูปแบบของภาษาในต้นฉบับ (3) จำนวนภาษาในฉบับแปลควรสะสอยตลอดจนเป็นระดับภาษา (Register) เดียวกันกับต้นฉบับ

1.6 การตรวจงาน และการวัดผลของงานแปล

ในการตรวจงานและวัดผล เกณฑ์สำคัญ 3 ประการที่ วรรณถ วิมลเฉลา (2528) ใช้ในการวัดผลงานแปลว่ามีคุณภาพหรือไม่นั้นประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ความหมายถูกต้องและครบถ้วนตามต้นฉบับ (Equivalent in meaning)

2. รูปแบบของภาษาที่ใช้ในฉบับแปลตรงกันกับต้นฉบับ (Equivalent in style) บางครั้งผู้แปลอาจไม่สามารถรักษารูปแบบที่ตรงกันไว้ได้เนื่องจากโครงสร้างของภาษาต้นฉบับและภาษาที่ใช้แปลนั้นต่างกันมาก

3. จำนวนภาษาที่ใช้สะสอย

วรรณถ วิมลเฉลา (2528) ได้แบ่งคะแนนของการตรวจงานแปลจากคะแนนเต็ม 100 % ไว้ 2 ด้านคือ

1. ความถูกต้องครบถ้วน 75 %

องค์ประกอบของความถูกต้องครบถ้วนแบ่งออกเป็น

1.1 ใจความหรือความหมายถูกต้องหรือไม่ (equivalent in meaning)

1.2 รูปแบบและน้ำหนักของการเน้นในฉบับแปลเท่ากับต้นฉบับหรือไม่

(equivalent in style)

1.3 มีการต่อเติมหรือตัดทอนใด ๆ หรือไม่

2. การใช้ภาษา 25 %

องค์ประกอบของการใช้ภาษาแบ่งออกเป็น

2.1 เป็นจำนวนแปลที่ใช้ภาษาในระดับเดียวกับต้นฉบับหรือไม่

2.2 จำนวนสะสอยฟังดูชัดหูหรือไม่

2.3 ตัวสะกดถูกต้องหรือไม่

ในการตรวจสอบงานแปลที่ได้ผล สิทธา พิณีจภูวดล (2529) กล่าวว่าควรเป็น การตรวจสอบโดยบุคคลอื่น ๆ โดยมีเกณฑ์ในการตรวจสอบดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินผลงานแปลด้านภาษา

- 1.1 ความชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย แสดงความคิดได้แจ่มแจ้ง
- 1.2 ความเหมาะสมใช้ลีลาการเขียนเหมาะสมกับต้นฉบับหรือไม่
- 1.3 ความเรียบง่าย ทำให้การอ่านราบรื่นเพลิดเพลิน และเข้าใจง่าย
- 1.4 ความสมเหตุสมผล เช่น การใช้ความเปรียบเทียบต่าง ๆ ควรจะต้อง

แปลให้สมเหตุกับภาษาฉบับแปลแต่ละภาษาด้วย

2. เกณฑ์ในการประเมินแปลแต่ละภาษา

2.1 ความสมดุลย์ของความหมาย ได้แก่ การรักษาความหมายของต้นฉบับ ในฉบับแปล

2.2 ความครบถ้วนของความหมาย ได้แก่ การแปลความหมายของคำทุก คำได้อย่างครบถ้วน

2.3 การแปลผิดความหมาย อาจเกิดจากความเข้าใจผิดของผู้แปลหรือ ความไม่รอบคอบ ไม่สามารถเลือกความหมายที่ถูกต้องมาใช้ในกรณีที่มีความหมายหลาย อย่าง

Farazad (1992) กล่าวว่า ในการให้คะแนนงานแปล ผู้สอนจะแบ่งหน่วยการ ให้การคะแนนออกเป็นประโยคหรืออนุประโยค โดยในแต่ละหน่วย ผู้สอนควรตรวจสอบความ ถูกต้องว่างานแปลไม่ได้ตัดทอนหรือต่อเติมเนื้อความของฉบับแปล และตรวจสอบความ เหมาะสมของโครงสร้างของประโยค ส่วนความราบรื่นและท่วงทำนองการเขียน ผู้สอนควร ตรวจสอบจากงานแปลทั้งฉบับ นอกจากนี้ Farazad ได้เสนอวิธีการให้คะแนน ดังนี้

1. ความถูกต้อง (accuracy)	20 เปอร์เซ็นต์
2. ความเหมาะสม (appropriateness)	20 เปอร์เซ็นต์
3. ความสละสลวย (naturalness)	20 เปอร์เซ็นต์
4. ความราบรื่น (cohesion)	20 เปอร์เซ็นต์
5. ท่วงทำนองการเขียน (style of discourse/
choice of words)	20 เปอร์เซ็นต์

ในด้านการตรวจงานและการวัดผลของงานแปล อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า เกณฑ์การให้คะแนนจะให้ความสำคัญต่อความหมาย ความถูกต้อง ตลอดจนความสละสลวย

ของการใช้ภาษา เนื่องจากงานแปลเป็นการแสดงถึงความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจน
ความรู้ในภาษาต้นฉบับ และภาษาฉบับแปลของผู้แปลได้อย่างชัดเจน

ในการตรวจงานและการวัดผลการแปล ผู้วิจัยได้ปรับใช้เกณฑ์การตรวจงาน
และการวัดผลการแปล ตามเกณฑ์การให้คะแนนของวรรณภ วัฒนเฉลา ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงเกณฑ์การตรวจงานและเกณฑ์การให้คะแนนการแปล

ความถูกต้องครบถ้วน 70 %	การใช้ภาษา 30 %
1. คำศัพท์ที่ใช้มีความหมายถูกต้องและ ตรงกับบริบท (equivalent in meaning) 30 %	1. เป็นสำนวนแปลที่ใช้ภาษาในระดับ เดียวกับต้นฉบับหรือไม่ 10 %
2. รูปแบบและน้ำหนักของการเน้นใน ฉบับแปลเท่ากับต้นฉบับหรือไม่ (equivalent in style) 30 %	2. สำนวนสละสลวยฟังดูชัดหูหรือไม่ 10 %
3. ไม่มีการต่อเติมหรือตัดทอนใด ๆ 10 %	3. โครงสร้างทางไวยากรณ์และกลไก ของภาษา 10 %

2.1 ความหมายของคำศัพท์

ปรียา อุรัตน์ (2532) ได้แบ่งความหมายของคำศัพท์ไว้ 4 ประเภท

คือ

1. คำที่มีหลายความหมาย การถ่ายคำที่มีหลายความหมายนั้นต้อง
พิจารณาใจความรอบ ๆ คำนั้น เพื่อที่จะได้เลือกความหมายที่ถูกต้อง โดยอาจแบ่งความหมาย
ของคำที่มีหลายความหมายไว้ 4 ประการ

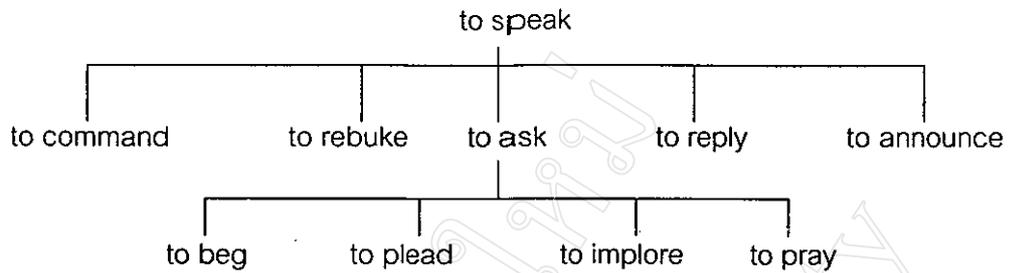
1.1 ความหมายของคำเมื่ออยู่โดด ๆ หรือเป็นความหมายแรกที่คุณ
อ่านนี่ถึง (Primary senses) แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ของผู้อ่าน
เช่น เด็กชาวอังกฤษ อาจใช้คำว่า governor แทนคำว่าพ่อเมื่อพูดกับพี่น้องในครอบครัว

1.2 ความหมายของคำที่ขึ้นอยู่กับใจความที่มีการนำคำนั้น ๆ ไปใช้
เช่น

He hurt his foot while fixing the door. หรือ

Who is going to foot the bill for the party?

- 1.3 ความหมายของคำศัพท์ในเชิงเปรียบเทียบ (Figurative senses) เช่น
- 1.3.1 การนำเอาคำที่มีความหมายสัมพันธ์เกี่ยวข้องมาใช้แทนกัน เช่น
- The kettle is boiling หมายถึง น้ำในกาต้มน้ำกำลังเดือด ไม่ใช่กาต้มน้ำที่กำลังเดือด
- 1.3.2 การใช้คำในเชิงเปรียบเทียบ โดยเอาคำเพียงคำเดียวแทนที่ของทั้งหมด เช่น
- His words can be trusted. His words = what he says.
- There are a lot of lonely hearts out there. –hearts ในที่นี้หมายถึง "Persons" ไม่ได้หมายความว่าเพียงแต่ "หัวใจ"
- 1.3.3 สำนวน (Idioms) สำนวนต่าง ๆ จะไม่เป็นที่เข้าใจเลยหากแปลความตามอักษร สำนวนแต่ละสำนวนถือเป็นหน่วยหรือกลุ่มคำที่มีความหมาย เช่น
- to be hard up = to lack money – ไม่มีเงิน
- step on the gas = hurry up – รีบ
- 1.3.4 คำใหม่ที่ใช้แทนคำที่มีความหมายที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม (Avoidance terms) เช่น คำที่มีความหมายทางด้านเพศ ความตาย หรือปาฏิหาริย์ต่าง ๆ
- ชาวยิวใช้คำว่า heaven แทน God
- ชาวอังกฤษใช้คำว่า pass away แทน die ในบางโอกาส
- ชาวฮีบรูใช้คำว่า gone to the father แทน die
2. คำที่แสดงถึงความหมายทั่ว ๆ ไป และความหมายเฉพาะ (Generic and specific) หากผู้แปลทราบลักษณะคำที่มีความหมายทั่ว ๆ ไป และคำที่มีความหมายเฉพาะจะช่วยให้ผู้แปลสามารถหาคำในภาษาของตนเองมาใช้ให้มีความหมายตรงกับความหมายของคำในภาษาต้นฉบับ เช่น

3. กลุ่มคำที่รวมกันอยู่เป็นวลีหรือเป็นประโยคจะทำให้เกิดสำนวนที่มีความหมายขึ้นใหม่ (Collocations) ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 ประการ ดังนี้

3.1 คำที่สามารถใช้ร่วมกับคำอื่นได้ซึ่งลำดับของการเรียงคำถูกกำหนดไว้แน่นอน (Fixed collocation) เช่น bread and butter, knife and fork, black and white)

3.2 คำที่สามารถใช้ร่วมกับคำอื่นได้ที่กำหนดคู่การใช้ไว้เป็นพิเศษ (Special collocation) เช่น kick the bucket = die, kick up the ladder = to be promoted to high position, pass the hat = to take a collection of money เป็นต้น

3.3 กลุ่มคำที่ใช้ในนิทานสำหรับเด็ก จินตนิยาย เรื่องเพื่อฝัน จะไม่ใช้ในการสื่อสารทั่ว ๆ ไป (Collocation clashes) เช่น green horses, noisy paint, cat's wings เป็นต้น

4. ความหมายจริง (Denotation) และความหมายแฝง (Connotation)

ความหมายจริงเป็นความหมายที่หาได้จากพจนานุกรม เช่น คำว่า apple หมายถึง ผลไม้ลูกกลม ๆ เนื้ออ่ำสีขาว มีเปลือกสีแดง เขียว หรือเหลือง แต่ถ้าเป็นความหมายแฝงที่รวมความหมายทางอารมณ์ จินตนาการ และประสบการณ์เดิมเข้าไป คำว่า apple สำหรับเด็กชายที่เคยขโมยแอปเปิลคำว่า apple จะแฝงความรู้สึกไม่สบายใจหรือรู้สึกผิดเข้าไปด้วย หรือสำหรับบางประเทศที่ต้องสั่งแอปเปิลเข้ามาคำว่า apple อาจแบ่งความหมายของคำว่า ความฟุ่มเฟือยหรือความมีฐานะดีเข้าไปด้วยเช่นกัน ดังนั้นความหมายแฝงอาจแยกออกได้เป็น

4.1 ความหมายที่เพิ่มขึ้นที่เกิดจากประสบการณ์ จินตนาการหรืออารมณ์ของแต่ละบุคคล (Personal connotation)

4.2 ความหมายที่เพิ่มขึ้นที่เกิดจากประสบการณ์ จินตนาการหรืออารมณ์ของกลุ่มคน (Cultural connotation)

พัชนี ศรีศุภานุกรม (2529) กล่าวว่า ความหมายของคำที่ได้รับการจัดเรียงเข้าด้วยกันเป็นประโยคมี 2 ลักษณะ คือ

1. ความหมายในแง่ของคำศัพท์ (Lexical meaning) ซึ่งเป็นความหมายของคำ ซึ่งทำหน้าที่สำคัญ ๆ ในประโยค เช่น ความหมายของคำซึ่งทำหน้าที่เป็นประธาน กริยา หรือกรรมของประโยค โดยความหมายของคำเหล่านี้เป็นความหมายของคำศัพท์ตามพจนานุกรม

2. ความหมายในแง่ของไวยากรณ์ (Grammatical meaning)

2.1 ความหมายของคำที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ (Grammatical items) ซึ่งเป็นคำที่ทำหน้าที่ประกอบประโยคนั้นให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ของภาษา เช่น ทำหน้าที่เป็นบุรพบท แสดงกาล แสดงพจน์ และคำวิภัติปัจจัย เป็นต้น

2.2 ความหมายของหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำในประโยค (Grammatical function) เช่น ความหมายว่ามีหน้าที่เป็นประธาน เป็นกริยา หรือเป็นกรรมของประโยค เป็นต้น

2.3 ความหมายที่แสดงชนิดของประโยค เช่น ประโยคนั้น ๆ มีความหมายเป็นประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ หรือประโยคคำสั่ง เป็นต้น

2.2 ความรู้ด้านคำศัพท์

Richards (1976) กล่าวว่า ในการเรียนรู้คำศัพท์ ผู้เรียนในภาษาหนึ่ง ๆ จะขยายขอบเขตความรู้ด้านคำศัพท์มากขึ้นเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ แต่พัฒนาความรู้ทางด้านไวยากรณ์อีกเพียงเล็กน้อยและเมื่อผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์แล้ว ผู้เรียนควรจะทราบ (1) คำศัพท์นั้นสามารถปรากฏร่วมกับคำศัพท์อื่น ๆ ได้หรือไม่ (2) คำศัพท์นั้น ๆ มีข้อจำกัดในหน้าที่ของการใช้และในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างไร (3) คำศัพท์นั้น ๆ มีหน้าที่ตามโครงสร้างของประโยคอย่างไร (4) คำศัพท์นั้น ๆ มีรูปแบบพื้นฐานอย่างไรและสามารถเปลี่ยนรูปไปได้อย่างไรบ้าง (5) คำศัพท์นั้น ๆ เชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ อย่างไร (6) คำศัพท์นั้น ๆ มีค่าของความหมายอย่างไร (7) คำศัพท์นั้น ๆ มีความหมายหลายนัยหรือไม่อย่างไร

Nation (1983, อ้างใน วรชาติ ภูทอง, 2537 และอ้างใน ชิมมี อุปรา, 2539) ได้แบ่งความรู้ของคำศัพท์ออกเป็น 2 ประเภท โดยพิจารณาจากความรู้ของคำศัพท์ที่ใช้ในทักษะทั้ง 4 คือ ความรู้เพื่อรับ (Receptive knowledge) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการอ่านและการฟัง และความรู้ที่ใช้เพื่อสื่อ (Productive knowledge) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเขียนและการพูด โดยความรู้ 2 ประเภทนี้จะเกี่ยวข้องกับความรู้อย่ออีก 4 ประการ คือ รูปแบบ ตำแหน่ง หน้าที่ และความหมาย

ตารางที่ 3 แสดงการจำแนกคำศัพท์ตามแนวคิดของเนชั่น

รูปแบบ (Form)	รูปแบบการพูด (Spoken Form)	R จำแนกเสียงของคำศัพท์ได้
	รูปแบบการเขียน (Written Form)	R คำศัพท์มีลักษณะอย่างไร P คำนั้นเขียนหรือสะกดอย่างไร
ตำแหน่ง (Position)	รูปลักษณะไวยากรณ์ (Grammatical Patterns)	R รูปแบบประโยคไหนบ้างที่มีคำนั้นปรากฏได้ R รูปประโยคแบบใดที่จะใช้คำศัพท์นั้น
	การปรากฏร่วมกันของ คำศัพท์ (Collocation)	R คำใดบ้างที่จะปรากฏก่อนหรือหลังคำนั้นได้ P คำใดบ้างที่จะใช้ร่วมกับคำศัพท์นั้นได้
หน้าที่ (Function)	ความถี่ (Frequency)	R รู้ว่าคำศัพท์นั้นจะพบได้บ่อย P รู้ว่าควรใช้คำศัพท์นั้นบ่อยแค่ไหน
	ความเหมาะสม (Appropriateness)	R รู้ว่าจะพบศัพท์คำนั้นในสถานการณ์ใด P รู้ว่าจะใช้คำศัพท์นั้นในสถานการณ์ใด
ความหมาย (Meaning)	ความหมายพื้นฐาน (Concept)	R รู้ความหมายพื้นฐาน P รู้ว่าจะใช้คำใดเพื่ออธิบายความหมายคำศัพท์
	ความสัมพันธ์ (Association)	R รู้ว่ามีความหมายสัมพันธ์กับคำใดบ้าง P รู้ว่าจะใช้คำใดแทนได้บ้าง

* R = ความรู้เพื่อรับ (Receptive knowledge)

P = ความรู้ที่ใช้เพื่อสื่อ (Productive knowledge)

(Nation, 1983, อ้างในวรชาติ ภูทอง, 2537)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้เขียนจะถ่ายทอดความคิดของตนเองผ่านทางคำศัพท์ โดยผู้เขียนเลือกใช้นัยของความหมายของคำศัพท์ที่ขึ้นอยู่กับตำแหน่งและบริบทของคำศัพท์นั้น ๆ ตลอดจนประสบการณ์หรือภูมิหลังของผู้อ่านในแต่ละสังคมที่มีต่อคำศัพท์นั้น ๆ ซึ่งทำให้ความหมายของคำศัพท์แต่ละคำมีความหมายเพิ่มขึ้นจากความหมายพื้นฐานเดิมของคำศัพท์นั้น ๆ

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบของความหมายคำศัพท์

Lehrer (อ้างใน Carter & McCarthy, 1988, อ้างใน ชิมมี อุปรา, 2539) ได้นำเสนอทฤษฎีขอบข่ายความหมาย (Field Theory) โดยกล่าวถึงความหมายของคำว่า "คำในภาษาสามารถที่จะจัดแบ่งเข้าเป็นหมู่เป็นพวก โดยมีความหมายพื้นฐานสัมพันธ์กันและสามารถที่จะบอกลักษณะความหมายของคำที่มีความหมายสัมพันธ์กันในหมู่พวกเดียวกันได้" กลุ่มคำที่มีความหมายสัมพันธ์กันนี้เรียกว่า ขอบข่ายของความหมาย (Semantic fields) โดยคำต่าง ๆ ที่ถูกจัดเข้าอยู่ในกลุ่มขอบข่ายความหมายเดียวกันจะมีบางด้านของความหมายที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีบางด้านที่แตกต่างกัน ดังนั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบของความหมาย จึงเป็นวิธีการที่เป็นระบบที่จะบอกความเหมือนและความแตกต่างขององค์ประกอบของความหมายของคำเหล่านั้น (Channell, 1981)

3.1 องค์ประกอบความหมายของคำศัพท์

Nida (1974) และ Barnwell (1980) ได้แบ่งองค์ประกอบของความหมายออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. องค์ประกอบของความหมายทั่วไป (Shared or generic component) ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความหมายที่ทุกคำศัพท์ที่นำมาเปรียบเทียบกับกันจะเข้าลักษณะขององค์ประกอบนี้ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ดึงเอาความหมายของคำศัพท์กลุ่มดังกล่าวมาอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

2. องค์ประกอบของความหมายที่เป็นตัววินิจฉัย (Diagnostic components) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่แยกให้เห็นอย่างเด่นชัดของความหมายที่แตกต่างไปจากองค์ประกอบของความหมายอื่น ๆ และเป็นลักษณะของความหมายที่ทำให้คำ ๆ นั้น แตกต่างไปจากคำอื่น ๆ ในกลุ่มคำที่มีความสัมพันธ์กันที่นำมาเปรียบเทียบ

3. องค์ประกอบของความหมายที่เป็นองค์ประกอบเสริม (Supplementary components) เป็นองค์ประกอบที่เพิ่มหรือเสริมที่บอกความหมายแฝงของคำ ๆ นั้น ซึ่งอาจจะไม่จำเป็นในการเปรียบเทียบกับกลุ่มองค์ประกอบของความหมายของกลุ่มคำนั้น ๆ

3.2 ตารางวิเคราะห์ความหมายของคำศัพท์

Rudzka และคนอื่น ๆ (1981) ได้จัดทำตาราง (Grid) วิเคราะห์องค์ประกอบของความหมายของคำที่อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน และตารางวิเคราะห์กลุ่มคำที่สามารถใช้ร่วมกับคำอื่นได้ (Collocation) เพื่อให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศให้สามารถได้เรียนรู้คำศัพท์ และสามารถใช้คำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง

เหมาะสมเช่นเดียวกันที่เจ้าของภาษาใช้ โดยในตารางของคำศัพท์ที่มีความหมายพ้องกัน มีการวิเคราะห์องค์ประกอบของความหมายทั้ง 3 ประเภท คือ องค์ประกอบของความหมายแบบร่วม องค์ประกอบของความหมายแบบเฉพาะและองค์ประกอบของความหมายแบบเสริมลงใน ตารางอีกทั้งยังมีตารางแสดงกลุ่มคำที่สามารถใช้ร่วมกันได้ ดังตารางต่อไปนี้

1. ตารางคำศัพท์ที่อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน (Synonyms componential analysis grid)

Being dirty

		covered with dust, soil, mud, etc	disgusting	dirt covering surface	dirt rubbed onto or into surface	result of human contact
dirty	+					
filthy	+	+				
grimy	+		+			
grubby	+		+	+	+	+

องค์ประกอบความหมายที่เป็นตัววินิจฉัยหรือองค์ประกอบความหมายแบบเฉพาะ

องค์ประกอบความหมายทั่วไปหรือองค์ประกอบความหมายร่วม

2. ตารางคำศัพท์ที่สามารถใช้ร่วมกับคำอื่น ๆ ได้ (Collocation grid)

The words also differ in the amount of dirt implied:

	← not very dirty grimy grubby filthy → very														
	man	family	dog	house	windows	clothes	hands	face	streets	water	language	joke	mind	trick	business
dirty	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
filthy		+		+	+	+			+	+	+	+	+		
grimy			(+)	+	+	+	(+)	+							
grubby					+	+	+								

* เครื่องหมายบวกจะแสดงให้เห็นว่า คำศัพท์ที่อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน (ตัวดำเนินา) สามารถใช้ร่วมกับคำอื่น ๆ คำใดได้บ้าง

ตารางการวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายของคำศัพท์ที่ช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงความหมายที่ชัดเจนของคำศัพท์แต่ละคำ รวมทั้งตารางวิเคราะห์กลุ่มคำศัพท์ที่สามารถใช้ร่วมกับคำอื่นได้ที่ช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงบริบทที่ต้องใช้ร่วมกันได้อย่างถูกต้อง ซึ่งความรู้ดังกล่าวมีประโยชน์ต่อผู้เรียนการแปลเป็นอย่างมาก เพราะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้คำศัพท์ที่ตรงกับความหมายของต้นฉบับ อีกทั้งเป็นการใช้คำศัพท์ที่ถูกต้องตรงกับบริบทของต้นฉบับด้วย อาจสรุปได้ว่า องค์ประกอบความหมายของศัพท์เป็นสิ่งซึ่งจำแนกคำศัพท์แต่ละคำออกมาจากกลุ่ม อีกทั้งเป็นตัวบอกให้ผู้เรียนตระหนักถึงความเหมือน ความแตกต่าง ตลอดจนลักษณะเสริมของคำศัพท์แต่ละคำในกลุ่มขอขยายความหมายเดียวกันนั้น